

**Міністерство освіти і науки України
Луцький національний технічний університет
Факультет цифрових, освітніх та соціальних технологій
Кафедра соціогуманітарних технологій**

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»**

**ОРГАНІЗАЦІЯ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
НА ЗАСАДАХ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ**

Спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»
Освітньо-професійна програма «Освітні, педагогічні науки
(Інклюзивна освіта)»

Виконав: здобувач вищої освіти
групи ОПНм-21
Цюрик Марія Петрівна

Керівник:
к. психол. н., доцент
Савчук Надія Антонівна

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«__» _____ 2024 р.
Гарант освітньо-професійної
програми:
к. пед. н., доцент
Потапюк Л.М.

Луцьк – 2024 року

АНОТАЦІЯ

Цюрик М.П. Організація творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання на засадах академічної доброчесності.
Рукопис.

Кваліфікаційна робота магістра ОПП «Освітні, педагогічні науки (Інклюзивна освіта)» спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». Луцький національний технічний університет. Луцьк, 2024.

Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

У роботі досліджено: у першому розділі здійснений теоретичний аналіз організації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання на засадах академічної доброчесності; охарактеризовані сутність понять «творчість» та «творча діяльність»; визначені особливості організації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання.

У другому розділі здійснене емпіричне дослідження проблеми організації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання на засадах академічної доброчесності; проаналізовані його результати. Надані рекомендації щодо актуалізації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання.

Ключові слова: *творчість, творча діяльність, організація творчої діяльності, здобувачі вищої освіти, творчий потенціал особистості, творче мислення, інтелект, академічна доброчесність, дистанційне навчання.*

ANNOTATION

Tsyurik M. Organization of creative activity of higher education students in the conditions of distance learning on the basis of academic integrity. Manuscript.

Qualification work of the master of OPP "Educational, pedagogical sciences (Inclusive education)" specialty 011 "Educational, pedagogical sciences". Lutsk National Technical University. Lutsk, 2024.

The qualification work of the master consists of an introduction, two sections, conclusions, a list of used sources, appendices.

The work investigates: in the first section, a theoretical analysis of the organization of creative activity of higher education students in distance learning conditions on the basis of academic integrity is carried out; the essence of the concepts of "creativity" and "creative activity" is characterized; the features of the organization of creative activity of higher education students in distance learning conditions are determined.

In the second section, an empirical study of the problem of organizing creative activity of higher education students in distance learning conditions on the basis of academic integrity is carried out; its role is analyzed. Recommendations are provided for the actualization of creative activity of higher education students in distance learning conditions.

Keywords: creativity, creative activity, organization of creative activity, higher education students, creative potential of the individual, creative thinking, intelligence, academic integrity, distance learning.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАСАДАХ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	10
1.1. Сутність понять «творчість» та «творча діяльність»	10
1.2. Особливості організації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання	19
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАСАДАХ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	30
2.1. Дослідження творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання	30
2.2. Рекомендації щодо актуалізації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання	38
ВИСНОВКИ	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49
ДОДАТКИ	53

ВСТУП

Одним із найважливіших завдань сьогодення є створення умов для виховання людей, які мають здатність до творчого мислення. З цієї причини система освіти має вирішити важливе завдання: створити найкращі умови для розвитку активної та високоосвіченої людини, щоб надати творчим людям можливість вільно розвивати свій індивідуальний потенціал. Це своєю чергою потребує радикальної перебудови системи навчання і виховання. В умовах воєнного стану актуальності набуває проблема організації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання на основі академічної доброчесності з метою формування у них майбутніх соціально активних, конкурентоспроможних членів суспільства, які конкурують на ринку праці, оскільки саме освітній процес створює найкращі умови для формування активних та рішучих особистостей.

Визначення факторів, що впливають на активізацію особистості, осмислення творчого потенціалу стане сприятливою умовою для визначення шляхів вдосконалення її творчих здібностей, що своєю чергою допоможе визначити способи їх розвитку.

Проблема дослідження й організації творчої діяльності студентської молоді в контексті зазначеного вище є надзвичайно актуальною, що відображається у наукових доробках цілої когорти дослідників.

Так, психолого-педагогічні аспекти проблеми розвитку особистості, здатної до самоактуалізації в процесі творчої діяльності, розглядали вітчизняні вчені Г. Балл, В. Барко, В. Бутенко, О. Грушко, О. Демченко, В. Загвязинський, О. Запорожець, І. Зязюн, В. Клименко, Г. Костюк, В. Моляко, О. Пометун, В. Рибалка, О. Рудницька, Л. Рябоконт, С. Сисоєва, Т. Сущенко та ін.

У наукових доробках Г. Альтшуллера, В. Клименка, В. Моляко, Ю. Кулюткіна та Д. Пойа розглядаються особливості управління процесом творчості особистості, створення творчого середовища в наукових, педагогічних

і учнівському колективах; пропонуються різні евристичні підходи до розв'язання творчих завдань.

Наукові доробки А. Артюхова, І. Дегтярьової, А. Колеснікова, Н. Сорокіної, Я. Тицької, О. Чумак та інших учених розкривають особливості підвищення ефективності системи вищої освіти, зокрема в контексті академічної доброчесності та відповідальності. Водночас недостатньо розкритими є питання, які обґрунтовують сучасні методи організації творчої діяльності студентів вищої освіти на основі академічної доброчесності, що і стало причиною вибору теми нашої кваліфікаційної роботи.

Метою дослідження є теоретичний аналіз організації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання на засадах академічної доброчесності.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз поняття «творчість» та «творча діяльність».
2. Проаналізувати особливості організації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання.
3. Дослідити сучасний стан організації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання.
4. Розробити рекомендації щодо актуалізації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання.

Об'єкт дослідження – організація творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання на засадах академічної доброчесності.

Предмет дослідження – теоретико-методологічні особливості організації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання на засадах академічної доброчесності.

Методи дослідження:

– теоретичні методи включають аналіз, синтез, узагальнення наукових даних;

– емпіричні методи передбачали спостереження, опитування (анкетування, бесіда), метод узагальнення незалежних характеристик, інтерпретацію отриманих даних.

Наукова новизна дослідження – розроблені рекомендації щодо актуалізації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання.

Теоретичною значущістю дослідження є уточнення понять «творчість», «творча діяльність», їх взаємозв'язок із здібностями та творчим потенціалом особистості.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що результати та висновки дослідження можуть будуть використані в процесі організації навчання в закладах вищої освіти та інститутах перепідготовки вчителів.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАСАДАХ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

1.1. Сутність понять «творчість» та «творча діяльність»

Сучасні процеси розвитку суспільства, соціальні та ідеологічні зміни, які відбуваються в Україні, потребують радикальної перебудови системи навчання і виховання для того, щоб надати творчим людям можливість реалізувати свій особистісний потенціал та всебічно розвиватися відповідно до своїх можливостей. Творча особистість може ефективно вирішувати нагальні проблеми соціального добробуту держави і може проявити себе у багатьох сферах суспільного життя. Вона бере активну участь як у створенні соціально-культурного простору, так і створенні нових соціальних реалій, а також переоцінці існуючої системи освіти. Отож розвиток креативної особистості є ключовим для модернізації сучасної освіти. Усвідомлення творчого потенціалу кожної особистості та визначення факторів, що впливають на її розвиток, допоможе визначити способи розвитку її творчих здібностей, які вона насамперед демонструє в освітньому процесі.

Саме академічне середовище формує громадянина вільної сучасної держави, здатного до творчості, самостійного мислення та прийняття сміливих рішень, соціально активної, добропорядної, культурної та професійної особистості. Підтвердження цієї думки знаходимо в «Законі України «Про освіту», де зазначається, що «найважливіша мета сучасної освіти – сприяння всебічному розвитку людини як творчої особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і

суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору» [20].

Чимало вчених досліджували основні аспекти цієї проблеми, оскільки вона стала однією із основних у психолого-педагогічній науці. Так, у наукових доробках як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників розкриваються важливі аспекти значення феноменів творчості, творчої особистості, творчої діяльності, розвитку творчого мислення, творчих здібностей (І. Волощук, Дж. Гілфорд, О. Гриценко, І. Зязюн, В. Зелеєв, Н. Карпенко, Е. Кетлер, І. Кічук, О. Ковальова, Г. Костюшко, Л. Левченко, Л. Міщиха, М. Поташник, Л. Руденко, І. Теплицький та інші). Концепція «саморозвитку особистості» стала предметом вивчення М. Бахтіна, Г. Бердяєва, О. Газмана, А. Маслоу, Н. Нікандрова, С. Смірнова, Є. Шиянова, К. Ушинського та інших. Саме від цієї концепції залежить визначення цілей, змісту, засобів навчання та виховання особистості. Провідні вітчизняні науковці В. Андрущенко, Л. Губерський, А. Данілова, С. Зинов'єва, Н. Кузьміна, М. Михальченко, І. Надольний, В. Огнев'юк, М. Степко, Т. Сущенко, В. Татенко, Н. Федоренко, М. Черкасова, Т. Яценко та ін. аналізують проблеми формування, розвитку та виховання творчої особистості студентської молоді.

Наукова спільнота по-різному трактує зміст поняття «творчість». Більшість науковців вважають творчість системою таких взаємопов'язаних елементів, як наявність процедур самого творчого процесу, формування творчих здібностей кожної особистості; ступеню індивідуального розвитку творчих здібностей кожної особистості, її якостей, які набуваються у процесі соціалізації у соціальному середовищі.

Усі ці компоненти дозволяють стимулювати та спрямовувати творчу діяльність у певну систему. Інші дослідники зазначають, що творчість базується на механіках уяви, сприйняття, фантазії та волі кожної особистості. Разом з тим внутрішні процеси та психологічні аспекти творчості є найважливішими компонентами формування творчої особистості.

На думку В. Роменця, творчість чітко проявляється в індивідуальних особливостях особистості. Творчий продукт, який виступає основним складником творчого процесу, є яскравим результатом творчості. Коли людина знає свої потенційні можливості, можливості особистісного та професійного росту, вона стає все більш підготовленою до експериментування, тобто до творчості.

А. Маслоу вважав, що творчість є природним даром кожного. Середня особистість – це повноцінна людина з пригніченими талантами та здібностями. Хоча всі люди мають творчі здібності, деякі пізнають їх протягом життя. Психолог зазначає, що істинна творчість проявляється в людині і в її повсякденному житті, у виборі ситуацій, які вона робить щодня, і в різних формах самовираження.

Е. Торренс також аналізує феномен творчості та розуміє його як вищу форму діяльності особистості.

На думку інших дослідників, «саме в творчості, власне, поєднуються в єдине ціле ці теоретичні можливості та практичні здатності – синтезується суб'єктність індивіда, його власна позиція, сформована на основі аналізу отриманої інформації, інтуїції, цінностей, інтересів тощо» [4, с. 18]. Зокрема, дослідниця Є. Архипова вважає, що творчість здатна змінити суспільну свідомість і є засобом її відродження та відновлення.

Творчість – це певний специфічний процес, «результатом якого є ефективна творча активність людини, генерування нових ідей» [13, с. 8]. Креативність визначається як здатність людини усвідомлювати і розвивати власний досвід, щоб «створити конструктивні, нестандартні моделі мислення та поведінки». Креативність вважається також ключовим фактором, який «запускає» динаміку культури, що гарантує успішну адаптацію людини до сучасного суспільства і вказує на стабільність соціальних інституцій [13, с. 9].

У своїх працях відомий український психолог Г.С. Костюк розкриває особливості механізму творчості, стверджуючи, що він не є винятковим явищем і притаманний будь-якій звичайній людині. Він стверджує, що творчість є

процесом, який складається з «мислення, почуттів, уяви, психомоторики та енергопотенціалу. Механізм творчості не має віку: здатність творити переходить із потенційного стану до активного на 6-му році життя та поступово розвивається протягом усього життя за певних умов. Механізм творчості також може перебувати в різних станах: він може бути в «сплячому режимі» до старості, а потім прокидатися і почати працювати в 13 років; можливе зниження активності через втому та перевтому людини. Механізм творчості розвивається в процесах самоподолання та самореалізації людини; він починає діяти, коли всі його компоненти розвиваються пропорційно та взаємно підсилюють один одного. Механізм творчості універсальний; йому байдуже, який матеріал особистість перетворює на матеріальний предмет чи знакову систему (наприклад, математику, літературу чи біологію). Людина отримує вищу насолоду та натхнення від творчого процесу)» [14].

Творчість є фундаментальною індивідуальною властивістю людини, яка вказує на її активність і самостійність у відкритості до усього нового, зміні стереотипів, генеруванні нових ідей, винаходів, неочікуваних рішень тощо. Саме в активній багатогранній діяльності людини проявляється її творча особистість, яка включає засвоєння та накопичення знань, умінь, явищ і фактів у відповідних сферах (як матеріальних, так і духовних). Водночас творчість виступає фундаментом для розумового пошуку та культури мислення, яка постійно розширює базу знань для експериментування, створення чогось нового, раніше неіснуючого.

Соціальні та особистісні фактори є важливою характеристикою для процесу творчості. До них можемо віднести характер, волю до рішення, інтуїцію, ерудицію, ініціативу, готовність до ризику, винахідливість, досвід, інтелект, уяву тощо. Здатність бути готовим та гнучким до постійних змін, сприйняття інформації на іншому, креативному, рівні, здатність знаходити та вирішувати проблеми, долати труднощі, сміливість та критичність, стратегічність, терпимість, здатність відмовлятися від старих ідей, усе зазначене виступає важливою умовою творчості. Створення чогось унікального, неповторного та

унікального завжди пов'язане з творчістю. Завзятість, наполегливість і здатність забезпечити ритмічність і регулярність розумової праці є важливими суб'єктивними умовами творчості.

Акт творчості завжди полягає в пошуку оригінального способу досягнення бажаної мети. Це відрізняє його від дій, які базуються на використанні вже відомих методів і правил, які призводять до заздалегідь визначених результатів.

Варто також зазначити, що для творчої діяльності характерними є нестабільність і невизначеність. Особистість набуває більшої здатності приймати непередбачувані рішення та мати надзвичайно глибоке розуміння реальності. Уміння діяти в зовсім непередбачуваних обставинах формується саме на цій унікальній стадії натхнення традиційними професійними правилами та практиками. Творчий потяг – це особливий динамізм усіх якостей людини, які вона може проявити в творчій діяльності.

В.О. Моляко зазначає, що одним із основних факторів формування людської сутності є творча діяльність, оскільки загальні тенденції розвитку людства вимагають від кожної людини не лише розвитку традиційних знань і вмінь, а й набуття творчих навичок і знань. Сьогодні людина все частіше стикається з необхідністю успішно вирішувати нові проблеми та виклики, пов'язані з творчістю. Таким чином, творча діяльність дозволяє майбутнім фахівцям рости незалежно, формуючи якості, які роблять їх лідерами як у професійному, так і в соціальному житті загалом.

Творчий процес виникає і розвивається лише завдяки творчим здібностям і талантам людини. Творчі здібності – це психічні властивості, від яких залежить розвиток знань, умінь і навичок. Творчий процес виникає і розвивається лише завдяки творчим здібностям, талантам і природним здібностям особистості. Розкриття і розвиток її творчих здібностей відбувається самостійно в тому колективі, де вона перебуває.

Варто також виділити основні складники творчої особистості, які необхідні їй для адаптації, самоствердження в суспільстві, виявлення свого особистісного потенціалу, реалізації власних ресурсів (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Основні складники творчої особистості

Особистість, яка прагне до самовираження та використовує свої власні ресурси, має більший творчий потенціал і здатна створювати оригінальні життєві плани. Творчий потенціал є її інтегративною властивістю.

Структурними компонентами творчого потенціалу особистості є мотиваційний, вольовий, емоційний та когнітивний. Усі зазначені компоненти можуть виражатися через професійну мотивацію, вольові зусилля, емоційне відношення до діяльності, творче мислення (рис. 1.2).

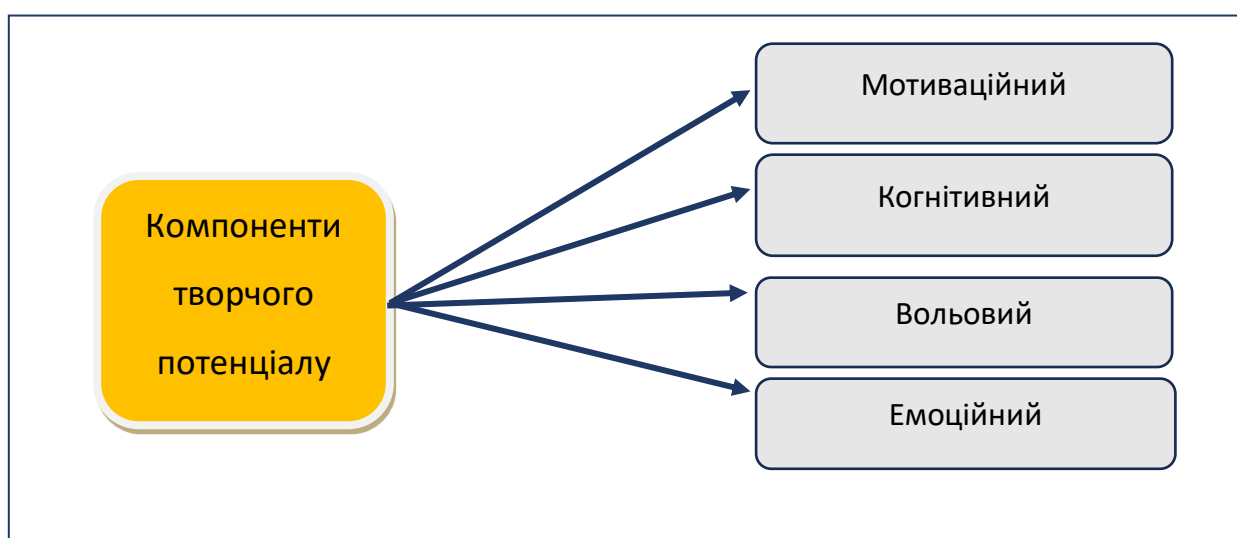

Рис. 1.2. Компоненти творчого потенціалу особистості

Розвиток творчого потенціалу особистості включає розвиток розвиненої уяви. Вона формує уявний образ, використовуючи попередній досвід, оцінюючи ситуацію, формуючи стратегію дій, та, час від часу, генеруючи новий образ. Духовність є також одним із компонентів творчого потенціалу. Особистість може реалізувати свої творчі здібності та розкрити величезний духовний потенціал, що є актуальним сьогодні, коли їй пропонується багато життєвих виборів, і важливим є прийняття правильних рішень, особливо щодо формування ціннісно-сислової сфери.

Коли людина є творчою, інтелектуально розвиненою та поважає інших, вона може розкрити, розширити та реалізувати власні ресурси, виробляючи власні життєві стратегії, демонструючи високий рівень мотивації, щоб зможти втілити свої здібності, таланти, самовиразитися та допомогти це зробити іншим. Наявність творчого потенціалу сприяє виробленню життєвої позиції, готовності до постійних змін і ризику, прагненню до зайняття домінуючої позиції, гнучкості до подолання труднощів, формуванню ціннісних орієнтацій тощо.

Немає сумніву, що творчі люди також мають творче мислення. Кожна особистість має певну здатність до цього. Ця здатність зазвичай важлива для вирішення різноманітних практичних завдань на основі нових, оригінальних, нестандартних підходів. Творче мислення є способом мислення, який призводить до відкриття абсолютно нового рішення певної ситуації або її поліпшення. Це своєю чергою відображається у суттєвих змінах самого процесу або підходах вирішення певних проблем. Наявність творчого мислення дозволяє створювати новий підхід, виробляти нові життєві стратегії до вирішення незвичайних проблем або технічних ситуацій.

Творче мислення поділяється на певні етапи. Ці етапи дозволяють чітко зрозуміти, яким чином відбувається творчий процес. Етапи творчого мислення, які виділяють науковці, мають певну послідовність (рис. 1.3). На першому етапі – етапі підготовки – чітко формуються завдання, з'являється спроба його розв'язати. Другий етап (інкубації) характеризується короткочасним відпочинком від завдання (відволіканням від справи). На третьому етапі

(натхнення) з'являється інтуїтивне мудре рішення. Четвертий етап – етап перевірки істинності – передбачає перевірку істинності і реалізацію заздалегідь сформованого завдання. Ці етапи взаємопов'язані, переходять один в одного і водночас їхні межі не чітко виражені.

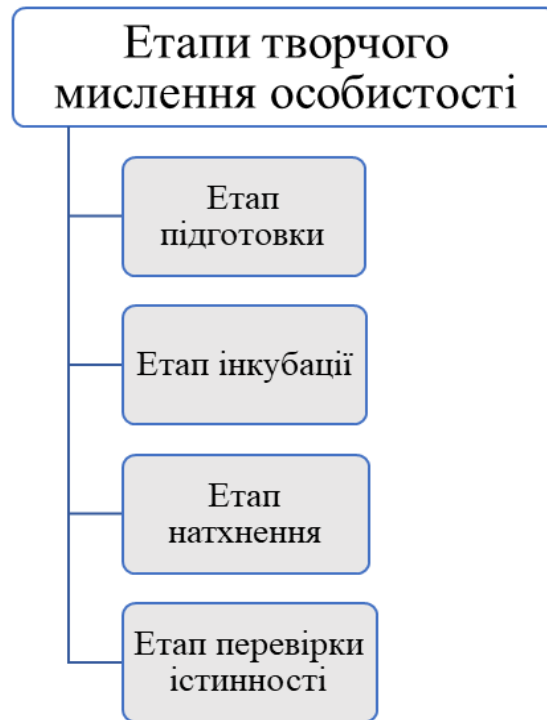

Рис. 1.3. Етапи творчого мислення особистості

Творче мислення та дії є частиною творчого процесу особистості. Дії – це процес взаємодії з якимось предметом, який характеризується досягненням заздалегідь визначеної мети. Дії можуть бути матеріальними, коли відбувається реальне перетворення об'єкта, щоб визначити його властивості. Це може досягатися за допомогою схем, діаграм, креслень тощо. Ще одним із видів дій є мовні дії, які здійснюються як зовнішня промова про себе або голосна промова, яка відрізняється за своєю метою: повідомлення іншому або собі. Розумові дії спрямовані на здійснюється внутрішньо, тобто в собі, і не залежать від зовнішніх факторів соціуму. Рецептивні дії відбуваються шляхом переробки певної інформації через сенсорні системи, на які діють адекватні подразники (рис. 1.4).

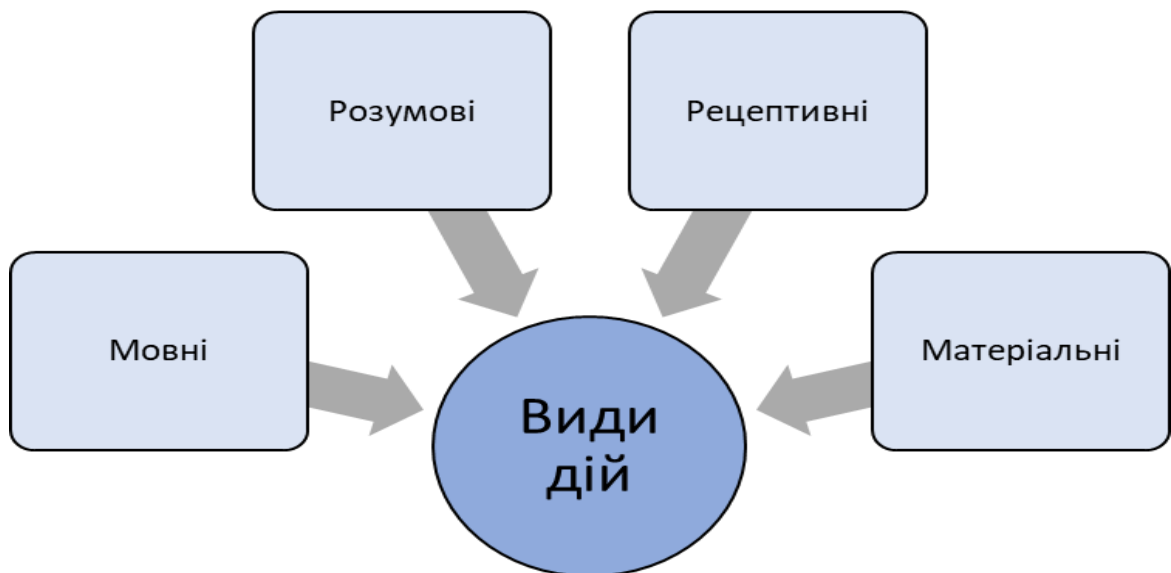

Рис. 1.4. Види дій особистості

Мотиви діяльності, рівень активності та спрямованість особистості визначаються її життєвою позицією. Життєва позиція додає соціальний і особистісний зміст тому, як і з якою ефективністю особистість використовує свої здібності, знання та навички. Люди можуть мати різні життєві позиції, включаючи позитивні та негативні, негативні та позитивні, егоїстичні та колективістські, гуманістичні та функціональні, моральні та аморальні, активні та пасивні, конструктивні та деструктивні.

Мотивація та воля мають важливе значення для здобувачів освіти і впливають на розкриття їхніх творчих здібностей та перетворення у творчу діяльність. Мотиваційні довготривалі установки мають стійко виражений характер і чітко спрямовують особистість на створення творчого продукту. Тому у закладах вищої освіти ефективність освітнього процесу забезпечується саме тим, що вони основною своєю метою ставлять розвиток та покращення мотивації майбутніх фахівців до творчої діяльності. На ідейно-моральне усвідомлення здобувачами вищої освіти мотиву, духовні й фізичні можливості досягнення намічених завдань впливають одночасно як викладачі, так і академічні групи, різні громадські організації тощо.

На основі опрацьованих наукових джерел та дисертаційних досліджень

бачимо, що творчість є вищою формою самодіяльності та активності людини, яка усвідомлює свої потенційні можливості, можливості професійного й особистісного розвитку, що спонукає її до постійного експериментування (тобто творчості).

Творчість можна визначити як людську діяльність, яка базується на здібностях, мотивах, творчій уяві, інтуїції, мисленні, знаннях та досвіді людини. Творча діяльність – це усвідомлена й активна діяльність людини, спрямована на самопізнання та реалізацію власного потенціалу в навколишньому світі, як на створення нових матеріальних і духовних цінностей, так і на власне життєтворення. Творчий процес важливий для особистості і відіграє значущу роль у суспільстві. Творча діяльність особистості спрямована на створення чогось нового, що має суспільне значення, тобто є важливими для формування її особистості як суб'єкта суспільства. Звідси, розвиток творчих здібностей є складовою її творчих можливостей і потенціалу, відзначаючись унікальною цілісністю емоційного стану, вольових і інтелектуальних сил, характерних рис особистості, і виступає своєрідною енергією, що сприяє творчій діяльності. Тому протягом усього життя особистості відбувається відкритий процес її формування та реалізація індивідуального творчого потенціалу.

1.2. Особливості організації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання

Важливою для будь-якого закладу освіти у процесі освітньої діяльності є організація творчої діяльності для студентів, оскільки перед ними висуваються конкретні вимоги з тією метою, щоб бути високопрофесійним фахівцем на сучасному ринку праці. З огляду на це здобувачі освіти мають засвоїти чималий спектр потрібної інформації і вільно нею володіти; вільно орієнтуватися у постійно змінюваному навколишньому середовищі; володіти гнучкістю

мислення, що допомагає найефективнішими способами розв'язувати усі проблеми.

Формування належного для високопрофесійного фахівця рівня розвитку творчих якостей у здобувачів освіти, а також передача знань, досвіду, ціннісних орієнтацій шляхом творчого мислення та діяльності є основним завданням організації та реалізації процесу навчання в освітніх закладах.

Дуже часто творчість стає результатом діяльності молодого людини. Для здійснення творчості обов'язково повинні бути певні знання, уміння та навички, проблеми. Саме вони допомагають генерувати нові ідеї, думки та рішення, виявляти творчу ініціативу тощо. Під час практичної діяльності здобувачі освіти виявляють свою наполегливість та оригінальність у виконанні творчих завдань.

Щоб сучасні студенти стали висококваліфікованими фахівцями, вони повинні вміти правильно аналізувати різні ситуації, вдосконалювати свої навички, модернізувати свої рішення, критично мислити, швидко навчатися чомусь новому, бути комунікативними, швидко знаходити шляхи вирішення і виходу із конфліктних ситуацій, використовувати у своєму житті наукові та культурні досягнення, майстерно оцінювати сучасні суспільні процеси та проблеми в суспільно-політичному житті країни. Особливо якісно такі завдання можна виконувати і в умовах дистанційного навчання (тобто за допомогою інформаційних технологій), яке було викликане спочатку загальнонаціональним карантинном COVID-19, а згодом – у зв'язку із повномасштабним вторгненням росії в Україну.

Віддалене навчання стало новою практикою для багатьох здобувачів освіти; деякі з них почали використовувати допоміжні програми, як-от відеозв'язок, інші допоміжні програми. Однак навчально-пізнавальна діяльність студентів також містить чимало психологічно складних ситуацій (здача іспитів, надмірна розумова активність, необхідність своєчасно і якісно виконувати навчальні завдання, взаємодія з «незручними» людьми та ін.), які викликають різні емоційні реакції та стани. Більшість таких реакцій стають болючими та викликають тривожність і тривогу, стрес, вигоряння та втому тощо. Проте деякі

з них мають і яскраво виражену позитивну модальність (наприклад, адреналін, відчуття залученості та інтересу, переживання, пов'язані з досягненнями тощо).

Ці структури повинні були змінитися з переходом на дистанційне навчання. Тепер студенти виконують ті самі завдання в новому амплуа, але не завжди мають соціальні контакти з одногрупниками. У цьому контексті американські психологи Ч. Сон, С. Хедж і А. Сміт [30] провели дослідження. Названі дослідники цікавилися тим, як пандемія вплинула на психічне здоров'я студентів, які навчаються в університеті. Зі 195 осіб, які брали участь в опитуванні, 138 (71%) респондентів зазначили, що їхній стрес і тривога зросли внаслідок появи пандемії, тоді як 39 (20%) опитаних вказали, що вони залишилися незмінними. Крім того, 18 (9%) опитаних вважають, що стрес і тривога справді зменшилися. Більшість учасників (173, 89%) вказали, що через різні джерела відволікання їм дуже важко зосередитися на академічній роботі і виконувати різноманітні завдання [30].

Отже, як стверджує Н. Карпенко, «творча діяльність – це форма діяльності людини, спрямована на створення якісно нових суспільних і особистісних цінностей. У загальній структурі творчої діяльності, як системи, можна виділити кілька основних підсистем: процес творчої діяльності; продукт творчої діяльності; особистість творця; середовище; умови, в яких проходить творчість» [13, с. 26–27].

Кожна, окреслена вище підсистема, має свої частини. Кожна частина передбачає наявність сукупності елементів академічної доброчесності (наприклад, успіх творчої діяльності передбачає виконання творчих завдань на основі принципів моральності). До них відносимо постановку завдання, формування та реалізацію задуму, які необхідно виконати доброчесно та самостійно. Під час навчання часто бувають ситуації, коли студенти не мають достатньо часу для розробки концепції чи виконання творчих завдань, тому вони запозичують окремі ідеї чи плагіат ідей інших людей. Варто акцентувати увагу на тому, що необхідні для творчості якості здобувачів освіти, можуть мати успіх лише в тому випадку, коли вони знаходяться у творчому пошуку. А отже, все (усі

необхідні здібності) розвивається шляхом творчого пошуку та систематичного розвитку. Академічна доброчесність базується на моральних цінностях творчої діяльності. Принципи доброчесності забезпечують як довіру до творчих досягнень студентів, так і накладають певний значний відбиток на їхньому духовному світі і сприяють розвитку як позитивних соціальних якостей, так і індивідуально-особистісних.

Згідно зі статтею 42 Закону України «Про освіту» «академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [20].

Завдання, які пов'язані з упровадженням дистанційного навчання, включають «гарантію якості освіти та контроль над знаннями здобувачів. З цією метою використовуються різні форми оцінювання (наприклад, онлайн-тести, домашні завдання, письмові роботи тощо). Забезпечення доступу до інформації про студентів та їхні навчальні досягнення також є важливою складовою навчально-пізнавальної діяльності у закладі вищої освіти» [25].

Онлайн-навчання має свої як переваги, так і певні недоліки. Так, здобувачі можуть вчитися тоді, коли у них є така можливість, і водночас вибирають зручне для себе місце. Особливо дистанційне навчання є зручним для працюючих студентів, тих, які перебувають за кордоном або мають певні порушення психофізичного розвитку. З інтеграцією дистанційного навчання можна створити нові підходи до навчання, забезпечити здобувачам освіти більш гнучкий підхід, покращити доступ до усіх навчальних матеріалів. Важливо також враховувати недоліки дистанційного навчання, постійно вдосконалювати інфраструктуру та методи, щоб гарантувати його якість та забезпечити повноцінний контроль їхніх знань.

Сьогодні переважна більшість державних ЗВО в Україні прагне створити нове безпечне освітнє середовище. Використовуючи електронні та мобільні освітні технології, ці навчальні заклади дозволяють здобувачам освіти мати

доступ до інформаційних ресурсів із застосуванням електронних та мобільних освітніх технологій у зручний для них час. Це робить навчання більш привабливим, демократичнішим і зручнішим. Крім того, це заохочує студентів до самоосвіти та навчання протягом життя. Так, електронне середовище для навчання студентів може включати будь-який ресурс, який дозволяє їм отримати доступ до навчальної інформації. Ці ресурси можуть включати сайти закладу освіти, сайти факультетів, соціальні сторінки викладачів та здобувачів, репозитарій, файлообмінники, електронну пошту, програми дистанційного навчання.

«Незважаючи на очевидний високий попит, існують такі компоненти освіти, які для студентів вітчизняних ЗВО здаються непридатними для онлайн-навчання. Так, на думку дослідників, для розвитку клінічних навичок студенти-медики повинні мати прямий контакт із пацієнтами. Для студентів цієї спеціальності викладачі використовують інтерактивні та активні методи навчання, такі як ділова гра («постановка клінічного діагнозу, призначення додаткових методів обстеження та лікування», «постановка діагнозу та надання невідкладної медичної допомоги»), кейс-метод, метод роботи в малих групах з аналізом ситуації» [29].

«Для цього педагоги застосовують інтерактивні методи та методи активного навчання: ділову гру («постановка клінічного діагнозу, призначення додаткових методів обстеження та лікування», «постановка діагнозу та надання невідкладної медичної допомоги»), кейс-метод, метод роботи в малих групах з аналізом ситуації. Також викладачі створюють різні ситуаційні та клінічні завдання. Ці завдання мають на меті імітувати реальні клінічні ситуації в практичній медицині. Зазначимо, що існує багато можливостей використовувати інноваційні ідеї навчання як «пробний тест» перед зустріччю з реальними пацієнтами, щоб навчити практичним навичкам» [29].

Існує чимало труднощів, з якими стикаються здобувачі вищої освіти під час проходження практики. Тому для забезпечення академічної доброчесності і уникнення недоброчесності викладачі використовують традиційні методи для

контролю засвоєного на практичних заняттях матеріалу, які проходять в онлайн-режимі. Ці методи включають усний контроль за допомогою нестандартних запитань і завдань, а також тестовий контроль, при якому відбувається миттєва фіксація результатів виконаних завдань.

Як бачимо, впровадження в освітній процес елементів дистанційного навчання передбачає від майбутніх фахівців високого рівня професійної мотивації, контролю та самодисципліни. Можливість отримання нових знань і компетентностей, а також форми організації навчання підвищують пізнавальну активність здобувачів освіти, підвищуючи одночасно динаміку освітнього процесу в умовах війни.

З огляду на зазначене вище науковці виділяють основні напрями формування і розвитку, за допомогою яких здобувачі вищої освіти стають творчими особистостями. Серед них: «розвиток особистості студента з життєвою орієнтацією «бути» замість «мати»; унікальний характер студента, розвиток його унікальності; пріоритетність духовно-морального розвитку студента; вільний розвиток особистості; розвиток ноосферного мислення у студентів під час навчання у закладі вищої освіти» [17, с. 144].

Науковці акцентують увагу на репродуктивній та продуктивній діяльності, які є двома рівнями творчості. Репродукція – це стереотипне повторення того самого для досягнення відомого результату за допомогою відомих методів. Створення нових цінностей або досягнення відомого результату за допомогою нових, більш ефективних методів називається продуктивною діяльністю. Обидва наведені рівні тісно пов'язані один з одним.

А отже, творчий потенціал студента (сукупність його особистісних якостей, компетентностей, необхідних для здійснення творчої діяльності і досягнення високих результатів) є важливою частиною цього процесу. Творчий потенціал здобувачів освіти стане продуктивною силою лише тоді, коли їхні внутрішні спонукання будуть пов'язані з реальними завданнями, які ставить перед ним викладач.

Характеристики організації творчої діяльності здобувачів освіти можна розподілити за окремими напрямками, які представлені на рисунку 1.5.

Рис 1.5. Специфіка організації творчої діяльності студентів

Теоретичні заняття (лекції, бесіди, дискусії, семінарські, інтерактивні заняття з використанням інтерактивних інформаційних технологій) можуть допомогти студентам розвинути свої творчі здібності. Творчі проєкти, рольові ігри, творчі завдання, індивідуальні та творчі завдання є частиною цих занять. Викладач повинен допомогти здобувачам освіти розкрити свої творчі таланти.

Науковці стверджують, що лише створення умов, які дозволяють виявити творчість, може викликати в особистості спонуку до здійснення творчої діяльності. Здобувачі освіти не можуть повністю розкрити свої індивідуальні особливості, якщо вони не працюють належним чином, не отримують достатніх професійних знань, методів, навичок і умінь, суспільно-політичних знань і не засвоїли правила повсякденного життя.

Існують різні способи активізації творчої пізнавальної діяльності здобувачів освіти. До них відносимо: розв’язання творчих задач і проблемних ситуацій, складання завдань, створення або перетворення навчальних алгоритмів і програм, самостійне виконання практичних завдань і самостійне засвоєння

матеріалу, застосування евристичного методу навчання, використання дослідницького підходу в навчанні.

Творчі здібності розвиваються за умови, якщо здобувачі освіти діють на основі загальних цілей; мають різні погляди, цілі та мотиви, що не суперечить принципам академічної доброчесності; освітня діяльність усіх учасників процесу зосереджена на предметі та досягненні наміченого результату; усі залучаються до цього процесу; взаємовідносини між ними є дружніми і доброзичливими (позбавлені симпатій чи антипатій); усі учасники мають різні світоглядні, моральні, емоційні та соціальні установки; враховується індивідуальний підхід до кожного студента.

Отже, творчі зусилля молоді від прозаїчної репродукції зазвичай відрізняються від творчих зусиль, які спрямовані на дотримання академічних стандартів та принципів академічної доброчесності (самостійність у виконанні навчальних завдань, поточний та підсумковий контроль результатів навчання; коректність у посиланнях на авторські розробки, твердження та наведення даних; дотримання державного законодавства; достовірність у наданні інформації про свої академічні досягнення, наукову та творчу діяльність, використані методи досліджень та використані джерела; сумлінність у наданні інформації про результати власних академічних зусиль, наукових досліджень та творчих зусиль).

Важливою діяльністю викладача є визначення проблем і створення протиріч, які виступають важливими компонентами академічної організації навчання. Зокрема, до проблем відносимо обробку самих завдань під час вирішення проблеми; надання основних фундаментальних та спеціальних знань, необхідних для обробки проблеми; систематизацію та визначення недоліків у знаннях, необхідних для обробки проблеми; використання методів проблемного аналізу для аналізу протиріч, специфічних для певної спеціальності; формування проблем і завдань, які містяться в цьому протиріччі; набуття досвіду з використання як алгоритмів, так і евристик із застосуванням евристичних методів, яві відповідають певній спеціальності.

Усе зазначене можна зобразити схематично (рис. 1.6)

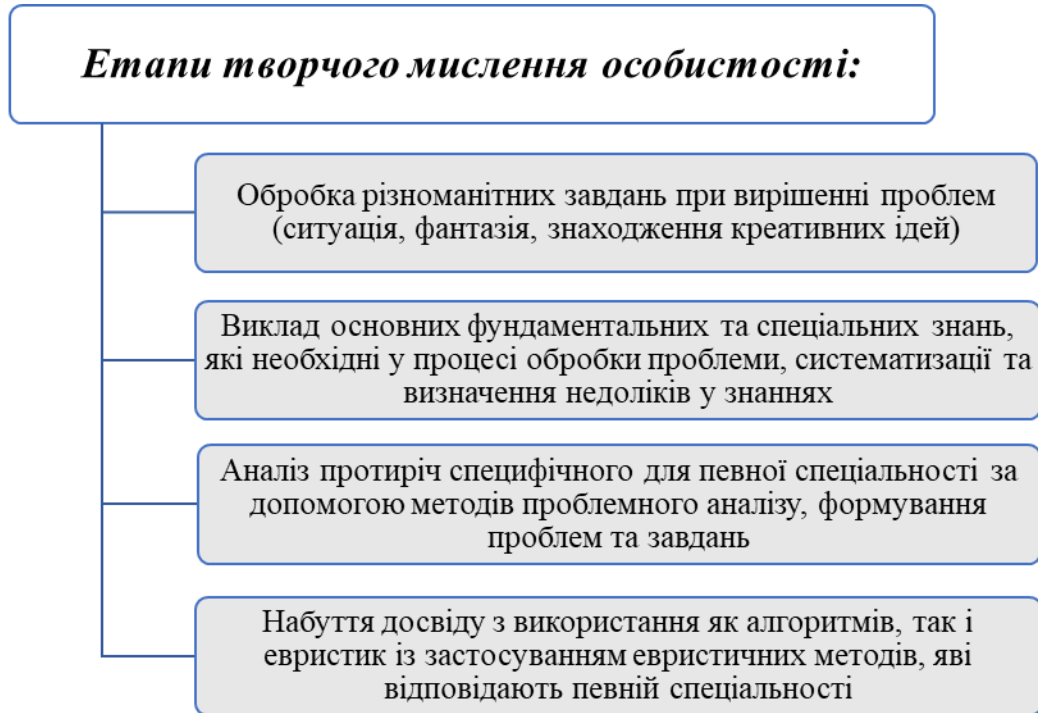

Рис. 1.6. Проблеми, які складають змістовну частину організації освітнього процесу

Щодо протиріч, то слід виділити серед них такі: між поточним станом науково-дослідної роботи студентів і суспільними вимогами до фахівців нової формації, які мають здатність до наукової творчості; між необхідністю поєднати наукову творчість студентів із загальним планом науково-дослідної роботи кафедри, оскільки не всі кафедри мають перспективні плани науково-дослідної роботи викладачів і студентів; між тим, що студенти повинні розвивати креативне та дослідницьке мислення, і тим, що існуючі навчальні методи та стиль є догматичними (рис 1.7).

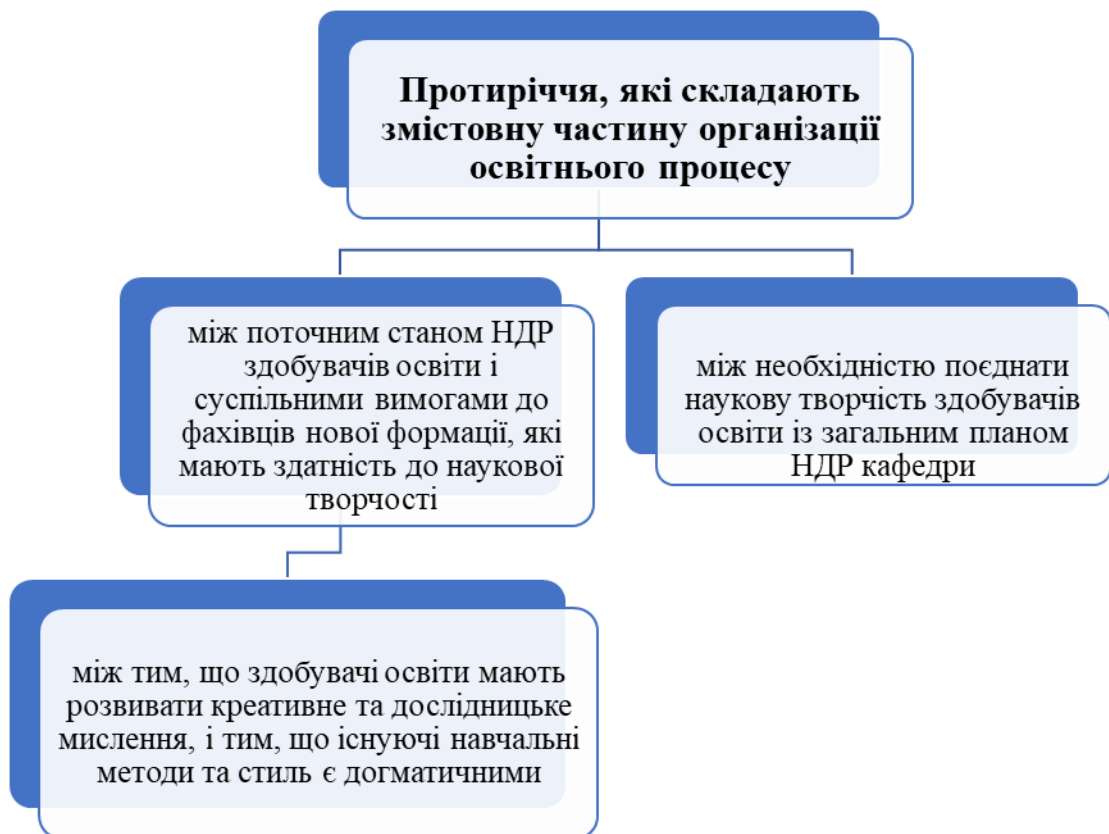

Рис. 1.7. Протиріччя, які складають змістовну частину організації освітнього процесу

З метою розвитку творчих здібностей майбутніх фахівців необхідно створити відповідну систему взаємовідносин між здобувачами освіти та викладачами, відповідний підхід до всіх елементів освітнього процесу, а також особливі зв'язки вищої школи з суспільством, оскільки розвиток самостійності та відповідальності студента за вирішення пізнавальних, суспільно-політичних, трудових і моральних проблем є важливим компонентом розвитку творчої особистості здобувачів вищої освіти.

У цьому контексті важливо звернути увагу на досвід закладів освіти, які проводять різноманітні заходи щодо залучення молоді до навчання у вищій школі, а також роботи з абітурієнтами, щоб виявити та розвинути творчі індивідуальності майбутніх студентів на етапі довузівської професійної орієнтації. Цьому сприяють різноманітні творчі конкурси та олімпіади, організація шкіл для юних спеціалістів, залучення творчих випускників до цієї

роботи, створення ліцеїв і коледжів, впровадження угод між вузом і школою під керівництвом школи та залучення потенційних випускників.

Отже, проблема організації творчої діяльності студентів постає досить гостро через соціальні та ідеологічні зміни в Україні, які викликають необхідність розвитку творчої особистості та переосмислення усіх наявних складників та компонентів існуючої системи навчання і виховання. Недостатня робота над цим питанням стосується основних компонентів творчої діяльності (мотивація до творчої діяльності, творчі здібності (креативність), творче мислення у поєднанні з етичним мисленням та академічною доброчесністю).

РОЗДІЛ 2

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАСАДАХ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Дослідження творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання

З метою визначення важливості організації творчої діяльності здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання, власного бачення щодо можливостей підвищення якості дистанційного навчання серед студентів Луцького національного технічного університету було проведене опитування. Опитування проводилося з використанням Google форми. З переліком питань анкети щодо визначення важливості організації творчої діяльності здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання на засадах академічної доброчесності можна ознайомитися у додатку А.

Опитування було проведено серед 85 студентів різних курсів і факультетів Луцького національного технічного університету. В анкеті використовувались різні типи запитань: як відкриті, так і закриті, що потребувало вибору одного або декількох варіантів відповіді.

За результатами опитування бачимо, що 66,7% респондентів зазначили, що поняття «творча діяльність» є важливим процесом самореалізації кожної особистості. 33,3% опитаних респондентів відповіли, що творча діяльність – це розвиток самостійності, відповідальності, умотивованість, вміння самостійно приймати рішення, прагнення до чогось нового, раніше невідомого, формування інтересу до майбутньої діяльності тощо.

Серед основних видів, які здобувачі освіти використовують в освітньому процесі, вони назвали науково-пізнавальну діяльність та науково-дослідну роботу (реферати, експерименти, курсові, дипломні, дослідницькі проекти,

соціальні проекти тощо).

Результати опитування питань анкети щодо якості дистанційного навчання показали, що вимушене дистанційне навчання стало викликом для і для викладачів, і для здобувачів освіти, тому що опанування технічними засобами виявилось складним завданням.

Варто відзначити, що найбільш ефективними інструментами організації творчої діяльності у ЗВО респонденти назвали віртуальні освітні середовища, засоби відеозв'язку (40% та 43%). 17% опитаних респондентів надають перевагу решті інструментам – месенджерам, електронній пошті, Zoom, Google Classroom тощо (рис. 2.1).

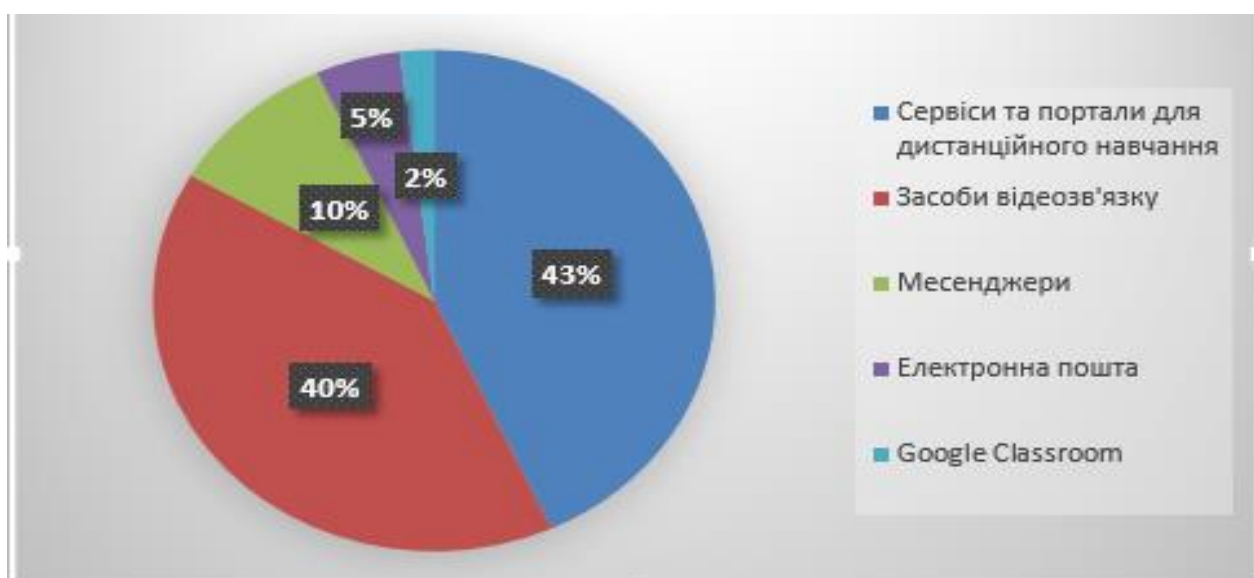

Рис. 2.1. Засоби, які використовують здобувачі вищої освіти в умовах дистанційного навчання

З розвитком інформатизації освіти існує безліч засобів, підходів та методик її організації. Наприклад, проведення лекцій та практичних матеріалів через електронні навчальні курси на освітніх платформах, використання відеоконференцій для обговорення складних тем, використання голосових та відеодзвінків тощо.

Використання електронних освітніх ресурсів сприяє успішній реалізації принципів диференційованого та індивідуального підходу у навчанні. Основною перевагою дистанційного навчання опитані здобувачі освіти вважають

можливість навчатися дома, працювати на відстані та комунікувати з іншими на відстані за допомогою комп'ютерної технік, вибрати вільний для себе графік вивчення навчального матеріалу. Так, «завдяки новим комп'ютерним програмам створюється ефект живої присутності, передається не тільки думка, а й емоції, а також відбувається як вербальний, так і невербальний обмін повідомленнями між людьми» [23].

При опитуванні також виявили, що здобувачі освіти мають певні труднощі, оскільки усі нові методики, які можна застосовувати під час організації дистанційного навчання потрібно самостійно опрацьовувати як викладачам, так і здобувачам освіти. На жаль, не у кожного є такі можливості й бажання. Серед низки труднощів здобувачі освіти виокремлюють такі: нагромадження завдань протягом курсу навчання; неможливість спілкуватися наживо з викладачами та одногрупниками; проблеми з самоорганізацією та самостійним засвоєнням матеріалу. Також студенти відзначають, що майже немає проблем щодо налагодження комунікаційного зв'язку з викладачем, тільки 5% вказали, що мали таку проблему.

Результати опитування показали, що вимушене дистанційне навчання стало викликом для усіх (як викладачів, так і здобувачів освіти), тому що опанування технічними засобами виявилось складним завданням. Тим не менше, у ході дослідження виявили, що рівень дистанційного навчання є достатнім (рис. 2.2).

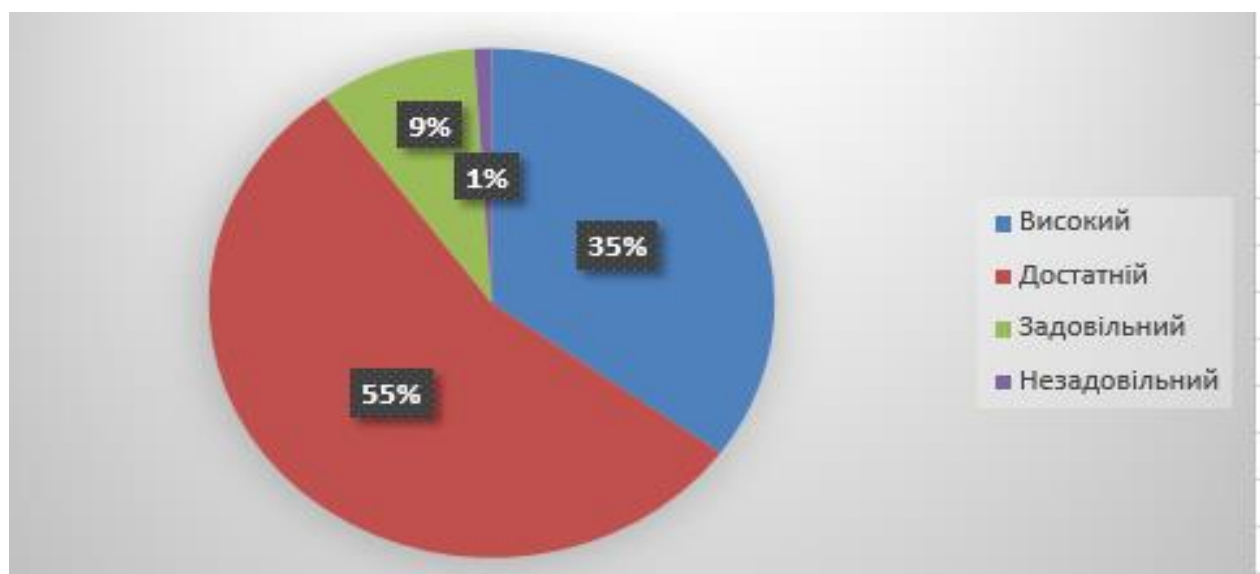

Рис. 2.2. Результати опитування щодо визначення здобувачами освіти рівня дистанційного навчання

На запитання анкети «Як Ви вважаєте, наскільки підготовлені до здійснення творчої діяльності в умовах дистанційного навчання?» лише 5,7% опитаних вважають себе повністю підготовленими; переважна більшість майбутніх фахівців (65,9%) вважають себе лише частково підготовленими до здійснення такої діяльності, (20,7%) вказують, що є не підготовленими; 7,7% респондентів не змогли дати відповідь на поставлене запитання. Як бачимо, існує проблема в організації творчої діяльності студентів ЗВО в умовах дистанційного навчання (рис. 2.3).

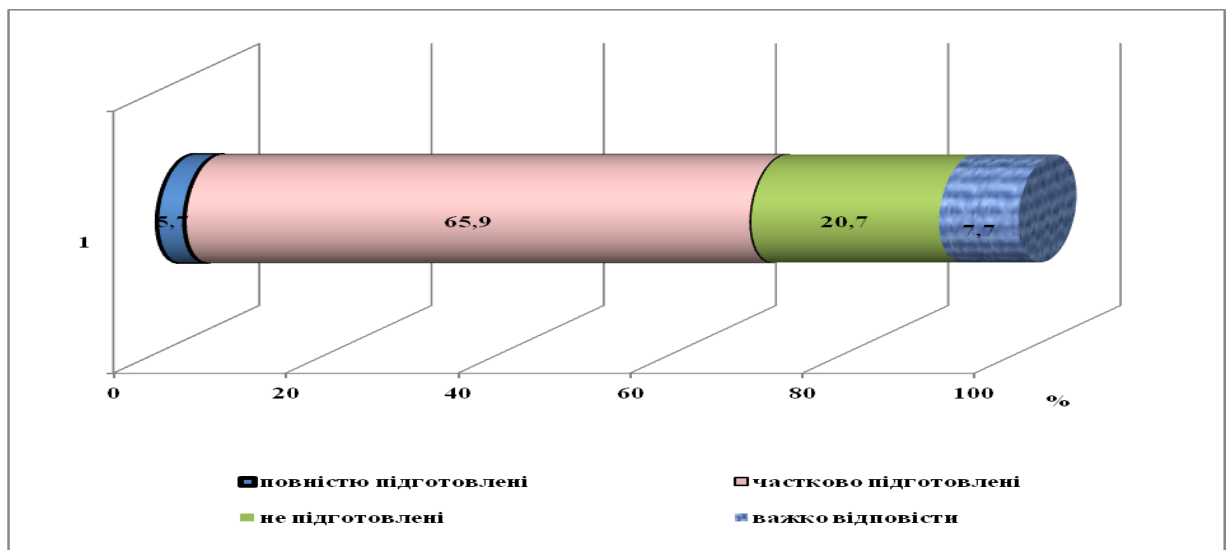

Рис. 2.3. Результати відповідей студентів щодо визначення рівня підготовленості до здійснення творчої діяльності в умовах дистанційного навчання на засадах академічної доброчесності (%)

На рис. 2.4 подаємо результат відповідей здобувачів освіти щодо обізнаності з поняттям «академічна доброчесність». На нашу думку, це свідчить про те, що в системі вищої освіти недостатньо просвітницької та інформаційної

роботи з цієї теми та недостатньо заходів, спрямованих на поширення академічної честі.

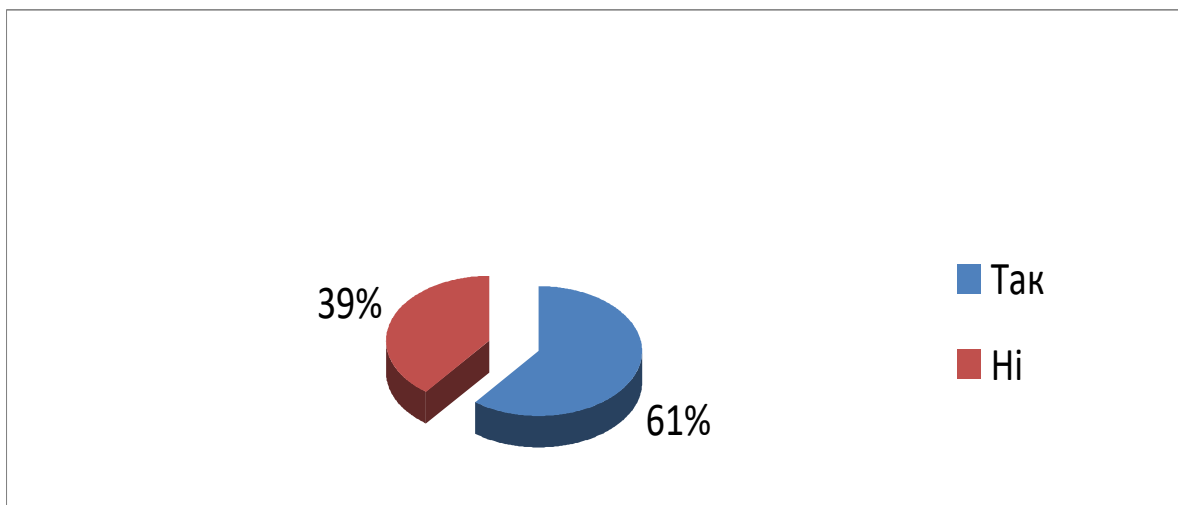

Рис. 2.4. Результати відповідей здобувачів освіти щодо ступеню обізнаності з поняттям «академічна доброчесність»

Таким чином, поширення принципів чесності, порядності, довіри та взаємоповаги між усіма учасниками освітнього процесу допоможе продемонструвати, що створення «здорової» академічної культури в школі може забезпечити успішне соціально-психологічне становлення студентів, які в майбутньому стануть рушійною силою позитивних змін у країні.

Результати опитування показують, що 62,4% опитаних респондентів вдавалися до списування і перевірки знань, 37,6% стверджують, що не робили цього (рис. 2.5). Як бачимо, таке негативне явище набрало величезних масштабів і стало основним проявом академічної нечесності української вищої освіти. Наші студенти ідуть на іспити лише з думкою про те, щоб списати і постійно думають, як це можна краще зробити.

Рис. 2.5. Результати відповідей здобувачів освіти щодо наміру до списування у процесі навчання

Щодо інших недоброчесностей, то результати нашого опитування показали, що здобувачі вищої освіти у процесі творчої діяльності не соромляться використовувати у своїх роботах плагіат (56,9% опитаним доводилося використовувати плагіат, 43,1% не вдавалися до такої «крадіжки») (рис. 2.6).

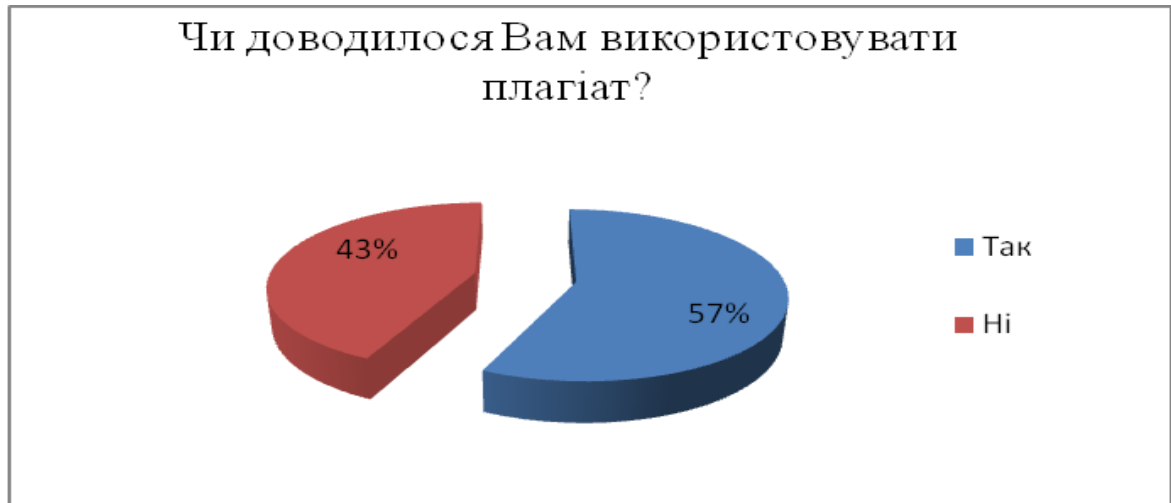

Рис. 2.6. Результати відповідей здобувачів освіти щодо використання плагіату

Чимало здобувачів освіти не розуміють, що вдаються до плагіату, оскільки не зовсім знайомі з трактуванням цього феномену, не знають основних правил цитування, тому використовують чужі напрацювання, роблять це цілком свідомо, часто не вміють правильно оформляти цитування, не вважають

плагіатом текст, який був переписаний без посилання на джерело, а такі дії – порушенням, не усвідомлюють значення і серйозності негативних проявів. Однак більша частина опитаних респондентів (85,5%) стверджує, що потрібно дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Таким чином, дослідження щодо організації творчої діяльності студентів в умовах дистанційного навчання показує, що в результаті проведеного опитування виявлено, що потребує посилення просвітницька робота щодо пояснення принципів академічної доброчесності. Формування академічної культури студентів є проблемою, з якою стикаються всі учасники освітнього процесу, які мають зрозуміти, що академічна чесність є національною потребою і джерелом капіталу університету. Причину поширення академічної недоброчесності в університетській спільноті (списування, плагіату, хабарництва) слід розглядати через призму різних чинників: соціальних, економічних, психологічних, моральних, філософсько-правових, педагогічних.

Наступне запитання нашої анкети дало змогу з'ясувати, чи володіють здобувачі освіти відповідними знаннями, необхідними для ефективної організації творчої діяльності в умовах дистанційного навчання (рис. 2.7).

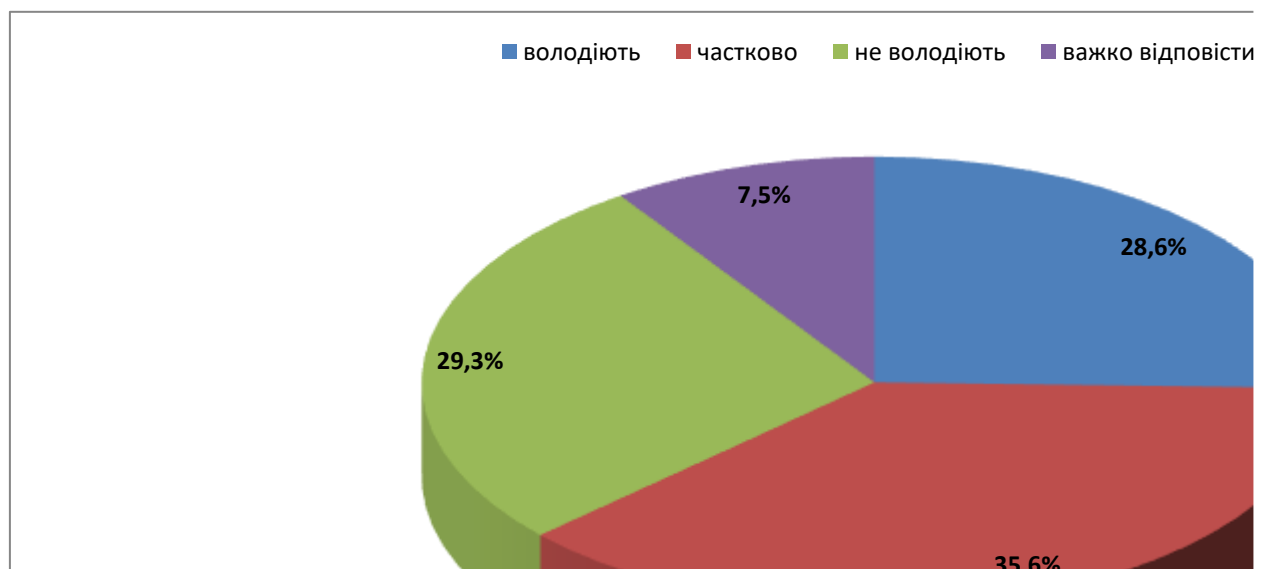

Рис. 2.7. Розподіл відповідей здобувачів освіти щодо оволодіння знаннями, необхідними для ефективної організації творчої діяльності в умовах дистанційного навчання (%)

Так, лише 28,6% опитуваних здобувачів володіють такими знаннями; 35,6% – не достатньо володіють; 29,3% – не володіють; 7,5% респондентів не дали відповідь на це запитання.

На питання «Які форми організації освітнього процесу вважаєте найбільш ефективними для розвитку творчої діяльності здобувачів освіти?» 38,1% респондентів відповіли, що це різноманітні тренінги, круглі столи, 9,4% опитаних відповіли «кейси». 52,4% респондентів відповіли – «зустрічі зі стейкхолдерами». Робимо висновок, що респонденти усвідомлюють, що заняття, які проводяться в університеті, сприяють розкриттю їхньої індивідуальності; дають змогу налагоджувати і розширювати комунікативні зв'язки зі спеціалістами-практиками.

У процесі проведення опитування також вияснили думку студентів щодо того, чи сприяє академічне середовище ефективній організації їхньої творчої діяльності. 68,4% опитаних респондентів дали стверджувальну відповідь; 23,2% опитаних визнали лише часткове сприяння; 5,9% – заперечили; 2,5% респондентів не відповіли на поставлене запитання (рис. 2.5).

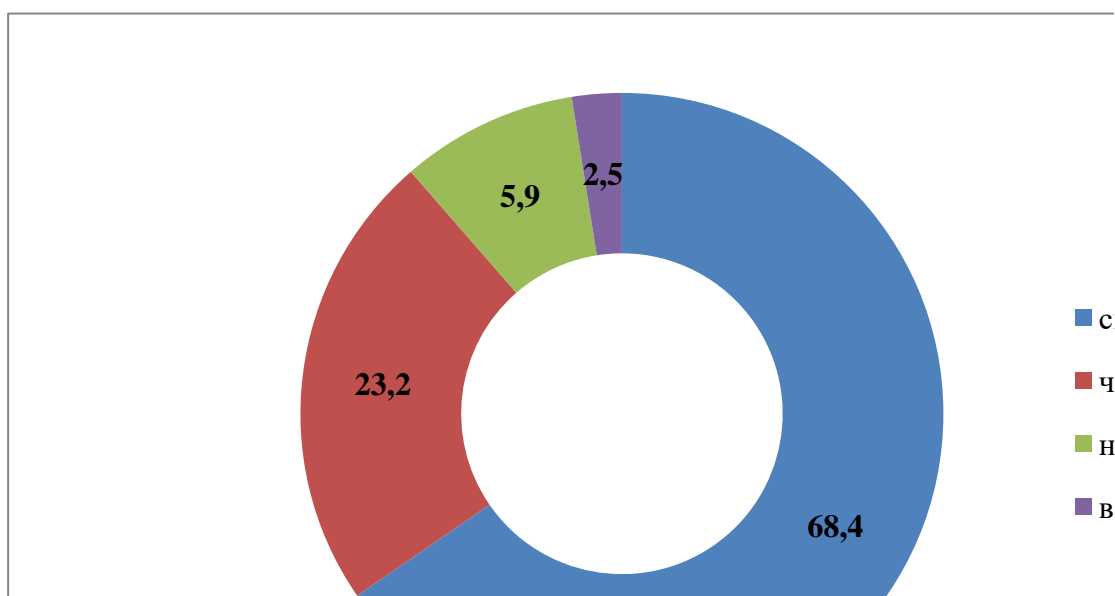

Рис. 2.5. Результати відповідей здобувачів освіти щодо сприяння академічного середовища ефективній організації творчої діяльності (%)

На питання «На Вашу думку, чи є важливою мотивація здобувачів освіти

в процесі творчої діяльності в умовах дистанційного навчання на засадах академічної доброчесності?» 87% опитаних респондентів дали стверджувальну відповідь. Такий результат підкреслює важливість мотиваційної сфери для кожної особистості студента.

Отже, на думку здобувачів освіти, створення єдиного освітнього середовища у ЗВО сприяє успішній, ефективній, системній та неперервній творчій та професійній діяльності в умовах дистанційного навчання. Так, значна частина опитаних респондентів (68,4%) акцентує на важливості здійснення творчої діяльності в умовах дистанційного навчання; 20,7% опитаних заявляють про готовність до цього процесу. Однак є здобувачі вищої освіти, які не задоволені наявною навчально-методичною літературою, яка б підвищила їхню готовність. Також варто зауважити, що значна частина студентів не достатньо володіє компетентностями щодо здійснення у майбутньому своєї професійної діяльності.

2.2. Рекомендації щодо актуалізації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання

Творча активність студентів нерозривно пов'язана з їхньою життєвою позицією. Вона відображає соціально-моральні цінності, світоглядні принципи, а також характер і спрямованість соціальних взаємин особистості. Для формування й підтримки активної життєвої позиції, яка відповідає викликам сучасного суспільства, заклади освіти та студентське самоврядування мають докладати значних зусиль.

З метою покращення організації творчої діяльності здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання розробили рекомендації, які дадуть змогу університетам значно підвищити рівень організації цього процесу.

Розвиток різносторонньої особистості слід здійснювати через комплексний підхід, спрямований на розкриття творчого потенціалу, зокрема творчих здібностей. Важливу роль у цьому відіграють створення творчої

атмосфери, підтримка доброзичливих взаємин, заохочення радості від досягнень та активне стимулювання творчої діяльності.

Для успішного розвитку творчої діяльності здобувачів освіти доцільно враховувати низку вимог:

- забезпечення високого рівня якості та обсягу знань, які є ключовими як для навчального процесу, так і для досягнення результатів;

- формування диференційованої мотивації та стимулювання поведінки студентів, що базується на їхніх індивідуальних потребах (зацікавленість у пізнанні, задоволення від діяльності, прагнення до навчання та саморозвитку);

- створення умов, що сприяють реалізації більш значущих творчих досягнень, наприклад, через виконання дипломних робіт;

- організація навчання, спрямованого на освоєння методів наукового пізнання та практичної діяльності (науковий підхід до розв'язання задач, постановка наукових проблем, креативні способи мислення та пошуку ідей), а також розвиток розумових операцій (аналіз, синтез, узагальнення, абстрагування, застосування діалектичних методів).

Формування творчого підходу здобувачів освіти до організації навчання у ЗВО здійснюється за допомогою сучасних комп'ютерних технологій, які є невід'ємною частиною життя молоді сьогодні. Тому розвиток творчого потенціалу кожної особистості полягає у сприянні впровадженню і використанню інноваційних інформаційних технологій в освітньому процесі, зокрема в предметно-орієнтованих комп'ютерних середовищах.

На нашу думку, інтерактивні інформаційні технології надають здобувачам освіти ефективні інструменти для доступу до інформаційних ресурсів, співпраці з іншими, обміну знаннями та вирішення складних професійних завдань, консультування. Сучасні комп'ютерні програми дозволяють інтегрувати текстову, графічну, аудіо та відео інформацію в одному середовищі. Предметно-орієнтоване комп'ютерне середовище значно спрощує впровадження методів та засобів навчання, заснованих на поетапному формуванні розумових дій. Це сприяє оптимізації навчального процесу, розвиває навички самостійного

прийняття рішень та пошуку шляхів їх вирішення, стимулює творчий підхід до освоєння професійних навичок.

Ігрове моделювання, яке використовується в такому середовищі, допомагає як викладачам, так і студентам творчо підходити до навчання. Зокрема, метод включає систему професійно орієнтованих навчальних рольових ігор та ситуацій, які моделюють реальні проблеми. Навчально-рольові ігри служать своєрідним майданчиком, на якому майбутні фахівці можуть випробовувати різні моделі поведінки та варіанти комунікації. Справжня гра завжди є продуманою діяльністю, що передбачає спонтанний прогноз результатів майбутньої роботи.

Розвиток творчих якостей здобувачів освіти значною мірою залежить від організації процесу навчання у ЗВО, де викладачеві належить важливу роль. Саме викладачі повинні впроваджувати інноваційні підходи до навчання і застосовувати їх в освітньому процесі. У процесі здійснення творчої діяльності здобувач освіти розробляє власний творчий продукт. Тому важливим чинником для розвитку творчих підходів у навчанні є використання інтерактивних інформаційних технологій.

Ефективне поєднання освітнього процесу з вихованням є важливим чинником для розвитку творчої активності майбутніх фахівців. Це своєю чергою потребує об'єднання навчальної, наукової та виховної складових у загальній системі педагогічного процесу. У сучасних умовах такий підхід визначається як одна з головних вимог комплексної методології та пріоритетних завдань вищої освіти. Ефективність досліджень мотивує студентів до пошукової діяльності та сприяє формуванню стійкого інтересу до наукової роботи. Це дає змогу вирішувати такі важливі завдання:

- створення умов для проведення науково-дослідної діяльності з поступовим її ускладненням від першого до останнього курсу навчання;
- розвиток співпраці між кафедрами, факультетами та закладами освіти;
- забезпечення тісного зв'язку з виробничою сферою;

– формування творчих підходів і практичних навичок у сфері наукового пошуку;

– виховання моральних та ідейних якостей.

Для підвищення значущості організації наукової діяльності здобувачів освіти важливо:

– оптимізувати організаційні форми наукової роботи, що сприятиме формуванню їхніх навичок і здібностей, розвитку творчого потенціалу особистості;

– створити в суспільстві та студентському середовищі позитивне ставлення до науково-дослідної роботи, усвідомлюючи, що її недооцінювання може призвести до технократизму, професійної застарілості та небажання впроваджувати нові методи навчання чи господарювання;

– організовувати науково-дослідну діяльність студентів у різноманітних формах, щоб уникнути формування спрощеного уявлення про наукову творчість.

Подібні уявлення можуть сформувати в молоді хибні ілюзії. Не слід змішувати наукову діяльність, яка включає труднощі, суперечності та емоційну напругу, із її спрощеним сприйняттям. Важливо організовувати науково-дослідну роботу студентів, враховуючи високі теоретико-методологічні стандарти науки.

Творчі здібності здобувачів освіти формуються як комплекс компетентностей, які вони набувають протягом навчання у закладі освіти, спираючись на отримані теоретичні знання. Цей процес є тривалим і залежить від наполегливості, старанності та цілеспрямованості студента в досягненні своєї мети впродовж усього терміну навчання. Ефективна співпраця між викладачами і здобувачами сприяє розвитку цих навичок і забезпечує можливість їхнього подальшого використання після завершення навчання.

Розвиток творчих здібностей обумовлюється низкою факторів: загальними цілями та досягненням запланованих результатів, активністю студента, взаємовідносинами між ними, оцінкою їхньої діяльності, в також морально-естетичними, емоційними та соціальними установками. Важливе значення

мають конкретні ситуації, зокрема вирішення завдань та подолання проблем, аспекти, пов'язані з пізнанням предмету діяльності та виконанням різних видів науково-дослідної роботи (самостійної, тривалої чи наукової), а також суперечності, що виникають під час обробки різноманітних завдань.

Виховний вплив в організації творчої діяльності здобувачів освіти можна посилити, звертаючи увагу на такі аспекти:

- підвищення професійної компетентності науково-педагогічних працівників, зокрема їхньої світоглядної підготовки, педагогічної майстерності та активної життєвої позиції;

- удосконалення методів викладання, зокрема підвищення їхньої методологічної якості та спрямування на формування світоглядних основ;

- творчий розвиток університетської спільноти, що передбачає покращення морально-психологічного клімату, стимулювання самостійності, ініціативності та соціальної відповідальності студентів;

- ефективне управління процесом виховання, яке передбачає підвищення наукового рівня планування, впровадження демократичних принципів організації та реалізації виховної діяльності;

- активізація ролі студентських об'єднань та громадських організацій у вирішенні ключових питань університетського життя;

- формування моральних цінностей і мотивацій, що відповідають ідеалам гуманізму та наукового підходу до життя;

- розвиток співпраці університетів із виробничими підприємствами та культурно-освітніми установами, що сприяє поглибленню зв'язків із суспільством;

- оптимізація навчального процесу, яка забезпечує студентам умови для самостійного та активного навчання через відповідну організацію, технічне та методичне супроводження;

- демократизація університетського середовища, яка охоплює внутрішні й зовнішні відносини, управлінські структури вищої освіти та діяльність громадських організацій і політичних партій.

Ці заходи сприятимуть покращенню виховного процесу та розвитку гармонійної взаємодії між усіма учасниками освітнього середовища.

Для забезпечення набуття здобувачами освіти всіх необхідних компетентностей використовуються такі ключові підходи:

- особистісно-діяльнісний підхід, що розглядає майбутнього фахівця як активного учасника педагогічного процесу у ЗВО;

- діалогічний підхід, який ґрунтується на довірі до людини, її творчого потенціалу, здатності до постійного розвитку та самовдосконалення;

- індивідуально-творчий підхід.

Індивідуально-творчий підхід сприяє активізації процесів загального та професійного саморозвитку майбутніх спеціалістів, створює умови для виявлення та розвитку творчих здібностей з урахуванням їхньої мотивації. Вища освіта потребує креативних педагогів, які роблять все для того, щоб кожен здобувач освіти мав можливість у процесі навчання повністю розкрити свою індивідуальність і неповторність, максимально розвинути та реалізувати свої природні таланти.

Отже, одним із ключових завдань ефективної організації педагогічного процесу у ЗВО є формування творчих якостей особистості в майбутніх фахівців та розвиток їхніх навичок нестандартного і самостійного вирішення творчих завдань.

Так, один із підходів до навчання творчості полягає в застосуванні методів організації навчально-творчої діяльності здобувачів освіти під час опанування освітніх компонент професійного циклу. У процесі навчання здобувачів освіти можна використовувати різні форми організації навчання. Серед них можна виділити:

- підбір матеріалів, які стимулюють мотивацію та демонструють практичне значення й використання отриманих знань у повсякденному житті (основа для виконання усіх завдань та індивідуальних навчально-дослідницьких проєктів);

- застосування інформаційно-комунікативних технологій для пошуку інформації в інтернеті, а також для підготовки презентацій індивідуальних і дипломних робіт;

- роботу з різноманітними джерелами інформації та методами її подання (книги, відео, комп'ютери, малюнки, таблиці, опорні конспекти, схеми, діаграми, графіки тощо);

- ознайомлення з контентом, методами, сутністю, значенням та практичним застосуванням експериментів в межах певної дисципліни зокрема і галузі загалом;

- оцінювання результатів навчання через тести, а також включення завдань зі створення тестових завдань.

Це можуть бути також складні ситуації або завдання, сформовані на їх основі. Важливу роль у проблемному навчанні відіграє така організація занять, яка сприяє активній самостійній діяльності здобувачів освіти під час розв'язання проблемних ситуацій. Це дозволяє творчо засвоювати професійні знання та навички, сприяє розвитку креативних здібностей, фантазії й уяви майбутніх фахівців. Для успішної організації проблемного навчання викладач має сформулювати завдання таким чином, щоб воно викликало проблему у студентів, стимулює до глибокого осмислення і розв'язання.

Для досягнення успіху в навчанні доцільно застосовувати такі методи організації роботи здобувачів освіти:

- заняття в мобільних групах, які допомагають розвивати навички командної роботи та спілкування;

- моделювання педагогічної діяльності, коли здобувачі під час лабораторних, семінарських, практичних занять виконують роль викладача.

Отже, навчання у ЗВО потребує вдосконалення організації процесу творчої діяльності здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання. Створення творчого навчального середовища є важливим для забезпечення всебічного розвитку студентів через освітні засоби та формування їхньої здатності до креативної навчальної діяльності. Саме творча діяльність є найвищою формою

діяльності особистості здобувачів освіти. Освітняни закладів освіти активно працюють над визначенням найбільш результативних методів. Навчальний процес повинен стимулювати розвиток у здобувачів освіти навичок творчого мислення, здатності аналізувати, узагальнювати власний досвід і досвід інших, проявляти уяву та знаходити ефективні рішення для подолання труднощів.

З метою покращення організації творчої діяльності здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання розробили рекомендації. Розроблені рекомендації дозволять закладу вищої освіти суттєво покращити якість організації цього процесу.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи магістра були зроблені такі висновки.

Творчість можна визначити як людську діяльність, яка базується на здібностях, мотивах, творчій уяві, інтуїції, мисленні, знаннях та досвіді людини. Така діяльність спрямована як на створення нових матеріальних і духовних цінностей, так і на власне життєтворення. Творчий процес важливий для особистості і відіграє значущу роль у суспільстві. Розвиток творчих здібностей є складовою її творчих можливостей і потенціалу, відзначаючись унікальною цілісністю емоційного стану, вольових і інтелектуальних сил, характерних рис особистості, і виступає своєрідною енергією, що сприяє творчій діяльності. Тому протягом усього життя особистості відбувається відкритий процес її формування та реалізація індивідуального творчого потенціалу.

Важливою для будь-якого закладу освіти у процесі освітньої діяльності є організація творчої діяльності для здобувачів освіти, оскільки перед ними висувуються конкретні вимоги з тією метою, щоб бути високопрофесійним фахівцем на сучасному ринку праці. З огляду на це здобувачі освіти мають засвоїти чималий спектр потрібної інформації і вільно нею володіти; вільно орієнтуватися у постійно змінюваному навколишньому середовищі; володіти гнучкістю мислення, що допомагає найефективнішими способами розв'язувати усі проблеми. Проблема організації творчої діяльності студентів є досить гострою, оскільки соціальні та ідеологічні трансформації в Україні створюють потребу у формуванні творчої особистості та перегляді чинної системи освіти й виховання. Недостатня робота над цим питанням стосується основних компонентів творчої діяльності (мотивація до творчої діяльності, творчі здібності (креативність), творче мислення у поєднанні з етичним мисленням та академічною доброчесністю).

У контексті останніх подій (пандемія COVID, повномасштабне вторгнення росії в Україну) стало нагальним впровадження дистанційного навчання, що потребувало опанування цифрових інструментів і нових педагогічних підходів. Результати опитування щодо визначення важливості застосування у процесі навчання ІКТ, власного бачення щодо можливостей підвищення якості організації творчої діяльності здобувачів освіти показали, що дистанційне навчання стало викликом для усіх: і викладачів, і студентів. Однак, його рівень у закладі освіти виявився достатнім. З розвитком інформатизації освіти існує безліч засобів, підходів та методик. Застосування електронних ресурсів сприяє успішній реалізації принципів диференційованого та індивідуального підходу у навчанні.

Навчання у закладах вищої освіти потребує вдосконалення організації процесу творчої діяльності здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання. Створення творчого навчального середовища є важливим для забезпечення всебічного розвитку здобувачів освіти через освітні засоби та формування їхньої здатності до креативної навчальної діяльності. Саме творча діяльність є найвищою формою діяльності особистості здобувачів освіти. Викладачі зосереджені на пошуку найефективніших підходів до підготовки майбутніх фахівців. Освітній процес має сприяти розвитку в них навичок творчого підходу до вирішення завдань, вміння спостерігати, узагальнювати свої знання та досвід інших, фантазувати і знаходити способи подолання труднощів.

Серед проблем і труднощів виділяються самостійне опанування нових методик організації дистанційного навчання як викладачами, так і студентами, нестача належного комунікативного зв'язку, брак комунікації. Розвиток різносторонньої особистості слід здійснювати через комплексний підхід, спрямований на розкриття творчого потенціалу, зокрема творчих здібностей. Важливу роль у цьому відіграють створення творчої атмосфери, підтримка доброзичливих взаємин, заохочення радості від досягнень та активне стимулювання творчої діяльності. Для успішного розвитку творчої діяльності здобувачів освіти доцільно враховувати низку вимог:

З метою покращення організації творчої діяльності студентів в умовах дистанційного навчання розробили рекомендації. Розроблені рекомендації дадуть змогу закладу освіти значно підвищити рівень організації освітнього процесу, сприятимуть розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету [моногр.] / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. К. : Таксон, 2016. 234 с.
2. Аналітична довідка за результатами дослідження практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України. Міністерство освіти і науки України й інститут освітньої аналітики. Київ, 2016. 42 с.
3. Анненкова І.П., Байдан М.А., Горчакова О.А. Педагогіка : історія та теорія : навчальний посібник. Одеса : Optimum, 2009. 450 с.
4. Архипова Є.О. Творчість як засіб відродження суспільної свідомості. *Вісник Національного технічного університету України. Київський політехнічний інститут. Філософія. Психологія. Педагогіка* : зб. наук. праць. Київ : ІВЦ «Політехніка», 2011. № 2 (32). С. 16–20.
5. Бех І.Д. Особистість у просторі духовного розвитку: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Академвидав. 2012.
6. Будянська В. Створення комфортної роботи студента та викладача в процесі електронного навчання. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій та загальноосвітній школах*. 2017. № 4 (107). С. 356–362.
7. Виноградова В.Є. Психолого-педагогічні чинники формування та розвитку творчого мислення студентів. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: психологія*. 2020. Том 31 (70). № 2. С. 26–29.
8. Гаврилюк А. Творча діяльність особистості та її види. *Наукові записки* : збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів факультету дошкільної, початкової освіти та мистецтв. Серія «Мистецтво» / відп. Л.В. Старовойт. Вінниця : ФОП Корзун Д.Ю., 2019. С. 27–34.
9. Григоренко В. Використання театральних технологій на уроках мистецтва в початковій школі. *Актуальні проблеми мистецької підготовки майбутнього вчителя (VIII школа методичного досвіду)* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 24-25

листопада 2020 року / ред. кол. : Л.С. Бровчак, Л.В. Старовойт ; рец.: Т.П. Зузяк, Т.І. Сідлецька ; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця : ФОП Корзун Д.Ю., 2020. С. 66–70.

10. Григоренко В.Л., Шуть Т.О. Організація творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах хорového класу на засадах академічної доброчесності. *Збірник наукових праць : Педагогічні науки*. 2022. Випуск 98. С. 34–41.

11. Демченко О., Гавриленко Т., Коваль Т., Стахова І. Розвиток творчих здібностей студентів під час вивчення історії педагогіки у контексті підготовки до роботи з обдарованими дітьми. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, 2022. № 1 (17). С. 36–52.

12. Єфремов С.В. Вплив чинників на розвиток творчих здібностей студентів у навчальному процесі. *Наукові записки кафедри педагогіки*. Випуск XXX. Харків. 2012. С. 57–63.

13. Карпенко Н.А. Психологія творчості : навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 156 с.

14. Клименко В. В. Механізм творчості. Функціональні дефекти. *Психолог*. 2002. № 17. С. 11–14.

15. Кучерявий І.Т., Клепиков О.І. Творчість – основа розвитку потенційних джерел особистості : навчальний посібник. К. : Вища школа, 2000. 288 с.

16. Литвин А.В., Мацейко О.В. Методологічні засади поняття «педагогічні умови». *Педагогіка і психологія професійної освіти*, 2013. № 4. С. 43–63.

17. Малімон В.І. Перспективи формування та розвитку студента як творчої особистості. *Вища освіта України*. 2006. № 1. С. 142–145.

18. Моляко В.О. Психологія творчості – нова парадигма дослідження конструктивної діяльності людини. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 8. С. 1–4.

19. Потапенко М.В., Демиденко О.І., Пантус Н.М., Потапенко Г.М. Психолого-педагогічні умови розвитку творчих здібностей в процесі навчання студентів графічного дизайну. *Академічні візії*. Випуск 22/2023. С. 45–53.

20. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145- VIII. URL: https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-42.htm (дата звернення: 06.11.2024).

21. Рябоконт Л. Формування творчості у студентів ВТЗН як основа самоактуалізації особистості. *Вісник Національного авіаційного університету. Сер. Педагогіка*, 2009. № 1. С. 102–106.

22. Сисоєва С.О. Творчий розвиток фахівців в умовах магістратури: монографія. Київ: Видавниче підприємство «Едельвейс». 2014. 267 с.

23. Сучасні засоби ІКТ підтримки інклюзивного навчання : навч. посіб. /А.В. Гета та ін. ; за заг. ред. Ю.Г. Носенко. Полтава : ПУЕТ. 2018. 261 с.

24. Хриков Є.М. Педагогічні умови у структурі наукового знання. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Сер. Педагогічні науки*. 2022. № 4. С. 5–10.

25. Черновол Є.О., Чепелюк А.В., Куртяк Ф.Ф. Щодо цифровізації освітнього процесу у закладах вищої освіти України: нові можливості та перспективи. *Академічні візії*, 2023. № 15. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7595166> (дата звернення: 14.10.2024).

26. Яланська С.П. Психологія творчості: навчальний посібник. Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка. 2014. 180 с.

27. Яремчук Н. Педагогічна творчість як складова професійно-педагогічної культури викладача вищої школи. *Вісник Львівського університету. Сер. Педагогіка*. 2009. № 25 (1). С. 242–249.

28. Fishman T. We know it when we see it» is not good enough: toward a standard definition of plagiarism that transcends theft, fraud, and copyright // 4th Asia Pacific Conference on Educational Integrity (4APCEI) 28–30 September 2009, University of Wollongong NSW Australia, 2010, p.1–4.

29. So H. Y., Chen P. P., Wong G. K. C., Chan T. T. N. Simulation in medical education. *Journ. R. Coll. Physicians Edinb.* 2019. Vol. 49. P. 52–57.

30. Son, C., Hegde, S., Smith, A., Wang, X., & Sasangohar, F. (2020). Effects of COVID-19 on College Students' Mental Health in the United States: Interview Survey Study. *Journal of Medical Internet Research*, 22, e21279.

31. Wang F. Sasangohar. 2020. № 22 (9). URL:
<https://www.jmir.org/2020/9/e21279/> (дата звернення: 10.11.2024).
32. Wilhoit S. Helping students avoid plagiarism. College Teaching. 42 (4), 1994. P. 161–164.

ДОДАТКИ

АНКЕТА

**ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ВАЖЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТВОРЧОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
НА ЗАСАДАХ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ**

1. Що Ви розумієте під поняттям «творча діяльність»?
2. Які види творчої діяльності використовуєте?
3. Назвіть засоби навчання, які використовуєте у процесі творчої діяльності в умовах дистанційного навчання.
4. Які труднощі виникають у Вас у процесі творчої діяльності в умовах дистанційного навчання?
5. Чи знайомі Ви з поняттям «академічна доброчесність»?:
 - а) так;
 - б) ні.
6. Чи вдавалися Ви до списування у процесі навчання і перевірки знань?:
 - а) так;
 - б) ні.
7. Чи доводилося Вам використовувати плагіат?:
 - а) так;
 - б) ні.
8. На Вашу думку, чи потрібно дотримуватися принципів академічної доброчесності?:
 - а) так;
 - б) ні.
9. Ви володієте знаннями, необхідними для ефективного здійснення творчої діяльності в умовах дистанційного навчання на засадах академічної доброчесності?:
 - а) так, володію;

б) володію, але недостатньо;

в) ні, не володію.

10. Які форми організації освітнього процесу вважаєте найбільш ефективними для розвитку творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання?

11. Чи сприяє академічне середовище ефективній організації творчої діяльності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання?:

а) так;

б) ні.

12. На Вашу думку, чи є важливою мотивація здобувачів вищої освіти в процесі творчої діяльності в умовах дистанційного навчання на засадах академічної доброчесності?

а) важлива;

б) не важлива;

в) важко відповісти.